

Перездана і в ерсканні
вештант ітм : Допаи
Викодеть двічі на тижень:
у середу і суботу.

Дозволеній: американське
міжнародне відомство, Authorized by
Information Control Division.

Гроші не ресмаати: Bankkonto
№. 0174 Bayerische Hypothek-
und Wechselbank, Filiale Neu-Ulm.
Ціна на місяць з поштовими
витратами 8М. Часопис висилає-
ться після одержання грошей.

Українські Вісті

Verlags- und Versand-
postamt: ULM (Donau)
Erscheint zweimal wöchentlich:
Mittwoch und Samstag

Lizenz:

Amerikan. Militärregierung, Authorized
by Information Control Division.

Zahlungen:

Bankkonto Nr. 0174 Bayerische Hypo-
theken- u. Wechselbank, Fil. Neu-Ulm
Bezugspreis: Durch Postbezug im
Monat RM 8,- auchl. Zustellgebühr.
Das Abonnement ist im voraus zahlbar.

Субота, 20. вересня 1947 р. — Число 66 (124) Рік III

Samstag, 20. September 1947 — Nr. 66 (124) Jahrgang 3

Останні

Промова Маршала — пролог до сесії ОН

Відгуки на промову Маршала

НЬЮ-ЙОРК. (РШГ). 18 вересня. Промова Маршала на сесії ОН викликала в дипломатичних колах жваві відгуки. Англійський делегат Мек Ніт ітат П, розіюючи пропозиції Маршала як „геніальні й прогресивні думки“. Австрійський міністер закордонних справ Евет пілом поділяє погляд Маршала, зокрема щодо питання вето, бо в цій ділянці вони відповідають австрійським пропозиціям. Французькі коле владають промову американського державного секретаря за надгострішу з усіх дотеперішх попереджень, зроблених американським відповідальним мужем на адресу СССР. З російського боку зазначають, що своєю пропозицією утворити постійний Комітет миру й безпеки Маршал пропонує другу Ряду Безпеки. Заступник совєтського міністра закордонних справ А. Вишінський заявив, що завтра або позавтра він висловиться з приводу промови Маршала. Як повідомляє один американський часопис, у зв'язку з промовою американського державного секретаря сподіваться прийїду Молотова, що владде совєтські погляди на питання, порушені Маршалом.

За сприяння Конгресу

ВАШІНГТОН. (РШГ). 18 вересня. Заступник американського міністра закордонних справ Ловет подав учора до відомо, що фактично переглядають тепер питання допомоги окремих європейським країнам, що перебувають у загрозливому становищі. Першою серед країн, що потребують негайної допомоги, Ловет назвав Францію. Заступник державного секретаря вказав сприяння американського Конгресу ще піз осени за допільне.

Повітряні маневри в Австрії

Під час маневрів повітряної флоти в Австрії Совєти скандали на шквн від Відня бомби, що спричинилися до лісової пожежі. Австрійський уряд хоче скласти протест проти такого скандального бомб. (Штутгартер Нахрїхтен", 18 вересня 1947 р.).

США — посередник в Індонезії

НЬЮ-ЙОРК. (РШГ). 18 вересня. Після своєї промови на сесії ОН Маршал мав одогодильну розмову з Біло. Про предмет розмови нікого не відомо. Того таки для Маршала відбув нараду з бельгійським та австрійським міністром закордонних справ Івонс, як відомо, належать до комісії в справах погодження голландсько-індонезійського конфлікту з приводу ситуації в Індонезії.

Знову відкладено?

ПАРИЖ. (РШГ). 18 вересня. В добре обіформованих колах гадають, що арктичне засідання європейської конференції, планованої на наступний тиждень, буде відкладено до вітїрки, бо так швидко не поспіють підготувати звіт.

До наших передплатників

Починаючи з 1-го жовтня 1947 р., передплату на наш часопис треба здавати тільки через німецькі поштакти і пошто-ві філії американської та англійської окупаційних зон.

Наші дотеперішні передплатники з 1-го жовтня одержуватимуть "УВ" через німецьких листонош.

Нових передплатників закликаємо прохатом замовити наш часопис через місцеву німецьку пошту або листоношу. Передплату вносити наперед і щонайменше на 1 місяць. Одночасно закликаємо наших постійних передплатників також наперед внести передплату вдалі через листонош або місцеві поштакти.

Від 20-го вересня 1947 р. сама Адміністрація „УВ“ перед-влати не приймає.

Передплату за зоною амер. та англійської зон приймає адм. „УВ“.

Надалі вартість передплати на часопис „Українські Ві-сті“ така:

В Німеччині — на 1 міс. 8 ММ, на 3 міс. — 24 ММ.

Для всіх інших країн — 10 ММ, на 3 міс. — 30 ММ.

Адміністрація „УВ“.

НЬЮ-ЙОРК. 17 вересня. У віпторок об 11-тій годїні за сїдньо-американським часом відкрилася друга сесія Об'єднаних Націй. На останньому засіданні Радї Безпеки (перед початком сесії) СССР двічі наваж вето на американські пропозиції щодо балканського питання, перешкодивши тим самим передати це питання на розгляд ОН і викликавши нове загострення суперечностей між Сходом і Заходом. Одна-че, на пропозиції США балканське питання зовсім скреслено з порядку денного Радї Безпеки і в такий спосіб автоматично ліквідова-но т. зв. Балканську слідчу комісію ОН. Відтепер сесія має право обговорювати це питання.

Д-ра Освальдо Аранья (Бразилія), президент попередньої сесії знову обрано на президента першого чисто формального засідання. Проло-гом до головних нарад ОН стала, як повідомляє Ройтер, велика про-мова американського міністра за-кордонних справ Маршала, яку він

виголосив у середу, запропонувавши новий план миру. Маршал рекомен-дував утворити постійний Комітет миру й безпеки й обмежити вето великодержав лише до деяких ви-яткових випадків. Заступник сов-єтського міністра закордонних справ А. Вишінський, що також мав ви-голосити в середу промову, після виступу Маршала звелів викреслити його прїзвище з списку промовців.

Маршал сказав, що люди налікано дивляться на майбутнє, відбудова не посувається вперед, на великих просторах світу панують злидні і відчай. Замість миру, безпеки і сво-боди панують погрози, визиски і най-жахливіша бунда. Після цього Мар-шал почав говорити про грецьке пи-тання, зробивши короткий огляд подій, „що, напевно, добре відомі Збо-рам“. СССР тричі застосував вето, звївши нашівєць усі зусилля Радї Безпеки. Отож, делегація США запропонує резолюцію, яка апелю-ватиме до Албанії, Болгарії і Юго-славії, щоб вони припинили допома-гати грецьким партизанам.

Далі Маршал сказав, що уряд США зробить рішучо все, що йо-му під силу, тільки б знайти роз-в'язку палестинської проблеми. Без-посередньо після цього Маршал зу-пинився на становищі в Кореї. Та-кож тут совєтсько-американська ко-місія, що мала за мету допомогти Кореї після 40 років японського ги-ту стати на шлях самостійності, не зробила ні кроку вперед. Тому США вирішили передати корейську проб-лему на Сесію ОН.

Потім Маршал говорив про пи-тання розбросання і контролю ато-мової енергії. Також тут дві дер-жави (СССР і Польща) не погоджу-валися з рішенням комісії у спра-вах атомової енергії. Це зловіща ознака. Надуживанням права вето перешкодили Радї Безпеки викону-вати свої функції. Тим то уряд США прийшов до висновку, що єдина мож-ливість поліпшити становище поля-гає в лібералізації процедури голо-сування в Радї Безпеки.

Збройні сили США — до послуг ОН

НЬЮ-ЙОРК. (Дена-Ройтер). 16 вересня. США обговорюють тепер план згідно з яким американські збройні сили мають бути передані до послуг Об'єднаних Націй, як міжнародна поліційна частина для відновлення безпеки і миру в пів-нічній Греції. Так подав до відомо в Нью-Йорку кореспондент агенції Ройтер. План стане частинною за-гальної політики, що її провадитимуть США на сесії ОН і його, очевидно, обговорюватиме напри-кінці цього тижня міністер закор-

донних справ США Маршал під час своїх нарад.

Американські експерти вважа-ють, що підтримка грецьких парти-занів з боку північних сусідів Гре-ції є не що інше, як напад на те-риторіальну й політичну незалеж-ність Греції. Наслідком совєтських вет ОН не змогли виконати свого завдання, як гаранта миру. Одна-че, відповідальність за відновлення миру у всіх частинах світу лежить зрештою, на Об'єднаних Націях.

Згідно з Картою, вони можуть

виступати — з метою „спільної са-мооборони“ — навіть проти члена Об'єднаних Націй, якщо він вла-деться до збройного нападу. В ус-яком разі США вирішили передати до послуг ОН свої збройні сили, байдуже, чи сесія погодиться діяти в цій справі відповідно до того, чи того параграфу Карти. А що се-нат уже її ратифікував, то це вважають за кінце потрібне чека-ти якихось спеціальних санкцій Кон-гресу, щоб розпочати необхідні акції.

Криза баварського уряду

МЮНХЕН. (Дена). 16 вересня. Крайовий комітет баварської соціал-демократичної партії прийняв тут під час свого засідання в неділю одну резолюцію, в якій скасовує угоду від 28-го січня ц. р. про урядову коаліцію з християнсько-демократичним союзом. Далі край-овий комітет вимагає від соціал-демократичних міністрів і держав-них секретарів вийти з уряду. Со-ціал-демократичній фракції в ланд-тагу і державному проводі дору-чено вжити потрібних заходів, щоб шляхом нових виборів до ландтагу

сприяти висвєтню політичних від-носин. Таке рішення схвалено ми-нулої суботи під час двох пі-тичних тасмних засідань крайового проводу баварської соціалістичної партії Німеччина та її фракції в ландтагу. Партійний провід висло-вився 18 голосами проти семи, а фракція 23 голосами проти 20 за вихід з урядової коаліції з CDU (християнсько-демократичний союз). 11 членів фракції під час голосу-вання не були присутні.

Баварський міністер-президент д-р Ганс Егард прийняв у понеділок вранці прохання про дїмісію соціал-демократичних міністрів і видав їм

розпорядження провадити урядові справи до скликання ландтагу і ви-борів нових міністрів та державних секретарів.

Крайовий комітет мотивує вихід із коаліції тим, що „рішення CSU-CDU (християнсько-соціального со-юзу і християнсько-демократичного союзу) у Франкфурті, ворожі до соціалістів висловлювання в промові міністер-президента д-ра Егарда в Айштеті і загальна поведінка CSU в ландтагу та багатьох міських і сільських районах“ зруйнували віру соціал-демократичної партії в коалі-ційну вірність CSU. Отож SPD скасовує свої угоди і йде в опозицію.

Змова в Словачії

ПРАГА. (ЮП). 15 вересня. Вну-трішня політична криза в Чехо-Словаччині, викликана спільним ви-ступом усіх фракцій парламенту проти пропозиції комуністичної фракції накласти на заможніших селян шість мільярдів корон подат-ків, закінчилася замиренням після того, як комуністи поступилися, прийнявши беззастережно соціал-демократичні контрпропозиції. Під час розмовки винуватця замаху на міністрів Масарика, Цензля і

Дртіну заарештовано досі 80 чле-нів „терористичної організації“, що мала намір забити державного президента Бенеша.

БРАТИСЛАВА. (Дена). 16 вер-есня. В зв'язку з викриттям дер-жавної змови проти чехо-словачь-кої республіки і державного прези-дента Едуарда Бенеша, заарешто-вано 80 словаків. Сподіваться ще нових арештів.

* НЬЮ-ЙОРК. (ГА). 17 вересня. Повідомляють, що стан здоров'я Ли Гварді, колишнього генерального директора УНРРА, дуже критичний після того, коли три тижні тому йому зроблено операцію.

* БЕРЛІН. (Дена). Американський військовий суд у Берліні засудив до п'ятиох років ув'язнення кожного з двох саксонських поліцаїв, що нама-галися заарештувати в американсько-му секторі Берліну одного німецького гірничого інженера після того, як він утік до Берліну з саксонських урано-вих розробок, контрольованих Совєта-ми. Випок мотпнується тим, що піддані, які виконують незаконні накази свого начальника, самі відповідають за свої дії.

* ЛОНДОН. (Зюдвестфункт). 18 вер-есня. З візитою до Лондону прибу-ває в п'ятницю міністер-президент Ірландії де Валера. Його супроводять промисловець, економісти й фінансисти. Мета візиту — торговельні й еконо-мічні переговори.

* АТЕНІ. (ББС). 17 вересня. Грецький міністер закордонних справ К. Тсалларіс спростував твердження московського радіо, нібито в грецько-американській угоді про американську допомогу є таємні статті про надання Сполученим Штатам опорних — мор-ських і суходільних військових баз у Греції.

* КОПЕНГАГЕН. (РШГ). 17 вер-есня. Вчора тут офіційно заявлено, що Данія не бажає провадити пе-реговори в справі Гренландії і хоче розірвати угоду з США від 1941 р., яка давала Америці право утримува-ти на Гренландії свої опорні пункти.

* БЕРЛІН. (Зюдвестфункт). 18 вер-есня. Всі чужинці, що мешкають у Берліні, відіагають відтепер реєстра-ції в німецьких арбайтскалах.

* ФРАНКФУРТ. (АП). 16 вересня. Вже декілька місяців ісаує в англій-ській зоні німецький „еміграційний уряд“. Він складається з кіль вітквачів із східної зони і ставить собі за ме-ту приєднання до Німеччини східно-німецьких територій, окупованих Поль-щею і СССР, а також повернення привілеїв помітцям.

* ПАРИЖ. (Зюдвестфункт). 18 вер-есня. Англійський міністер закордон-них справ Белін прибуває в неділю до Парижу, щоб взяти участь у при-кінцевому засіданні 16 європейських країн, що алруго розглядали звіт про свої потреби перед тим, як надіслати його до Вашингтону.

* СОФІЯ. (ГА). 17 вересня. Обо-ронці лідера селівської опозиційної партії Болгарії Н. Петкова порушили вчора перед Касаційним судом пи-тання про перегляд смертного вироку над Петковим. Вони категорично від-кидають його участь у незаконних змовах проти уряду, бо, за їхніми сло-вами, вирок побудовано на фальшивих свідченнях інших обвинувачених, що заради власних шкурляських інтере-сів могли дати які завгодно свідчення.

* ФРАНКФУРТ. Заяви ізолекних держав про відлучу з американської зони воєнних злочинців мають бути подані до 1-го листопада. Після цього терміну на законні відовідати мають за-ше в виняткових випадках. Як повідо-мляє американська військова влада, цей захід ставить за мету сприяти якомога швидшому вирішенню пита-ння воєнних злочинців. („Швабіше Лен-деспайтунг“, 16 вересня 1947 р.).

* ФРАНКФУРТ. Заяви ізолекних держав про відлучу з американської зони воєнних злочинців мають бути подані до 1-го листопада. Після цього терміну на законні відовідати мають за-ше в виняткових випадках. Як повідо-мляє американська військова влада, цей захід ставить за мету сприяти якомога швидшому вирішенню пита-ння воєнних злочинців. („Швабіше Лен-деспайтунг“, 16 вересня 1947 р.).

* ВАШІНГТОН. (РШГ). 17 верес-ня. Республіканський кандидат на май-бутнього президента США Стассен вимагає учора, в одній промові на за-сіданні торговельної палати, скликаної по зачергову сесії Конгресу з метою обговорення Маршалового плану

ОН на поворотному пункті

16-го березня в Нью-Йорку відкрилася чергова сесія Об'єднаних Націй. Певно, що їх сесія має розв'язати, дуже багато. Серед них такі кардинальні питання як право вета, питання Палестини, Греші і ряд інших. Очевидно, не всі ці питання вистають вирішити остаточно, багато з них будуть лише передискутовані і добре, якщо накреслять шлях до їх розв'язання в майбутньому. Але вже тепер ясно, що поруч з урегулюванням ситуації на Балканах (на чому особливо наполягають США), найголовнішим питанням, від якого залежатиме розв'язання всіх інших, залежатиме навіть саме існування ОН, надалі, буде справа вета, що ним мали досі право користуватися чотири великодержави: США, Велика Британія, СРСР і Франція.

Ще з самого початку заснування ОН була голоси, що право вета внутрішньо несполучне з ідеєю ОН як світового парламенту, бо воно давало спеціальний привілей у Світовій Раді Безпеки лише чотирьом членам-державам. Це суперечило осасаному принципіві демократії — вирішувати всіх спірних питань звичайною більшістю голосів. Але то була ще мезові місяці ОН, на перестороги не зважалося, бо ніхто не хотів вірвати, що правом вета хто-будь стане злоупиввати.

Тим часом швидко виявилось, що такої охочий є, і саме СРСР і Союз. І почалося в усіх комітетах та Раді Безпеки ОН безвечне тупцювання на місці і тоскне пошукування прийнятних для СРСР компромісних рішень — хай безришпних, хай компромісних саму ідею ОН, аби лише задовольнити вередливі й настирливі вимоги Кремля. Таким чином, право вета привело ОН на практичну величність в найголовнішій сфері діяльності — в ділянці замирення і вирішення повсюдного світу. Замість очевидно потрібних, практично конкретних ухвал — безвечна дискусія, бо треба було щоразу переконати того, хто не хоче і не дає себе переконати, доважачись за різні словесні вироти, а то й просто пересяккуючи дійсні факти. В наслідок цього Світова Рада Безпеки — цей по суті найголовніший орган ОН — перетворилася фактично в установу, де ставилося на обміркування чудові проєкти і плани без достатньо обертів і обгрунтованої ваги робачити їх зрештєво зовсім не в житті. Головні справи „заговорювали“, тобто по кількісній більшості відмовували до наступних засідань, плакуючи таким надію, що поточне життя само якось „самопланом“ їх розв'яже поза рамками ОН.

Чи могли за таких умов Об'єднані Нації здійснювати ті великі завдання, для яких їх було створено? Чи могли вони бути справжнім знаряддям миру на землі, сприяти ліквідації злиднів, терору і величкого насильства в усіх частинах земної кулі (бож сама ідея ОН промовляє за те, що світ неподільний)? Негативна відповідь на ці питання, відповідь, що її згорі дякувала вже сама логіка, на сьогодні — вже приркий і болючий досвід. Дворічна практика діяльності Об'єднаних Націй свідчала з усією очевидністю, що статут ОН потребує ґрунтовного виправлення і зміни, що доки з нього не буде сареслено права вета, яке влатно раз-у-раз спивати всю машину світової регуляції господарсько-політичного життя нашої планети, — доки ОН практично будуть безсилі. А це значить, що вони неминуче втрачуть поступово вагу той авторитет, який мали досі, вже не кажучи про ілюзорну неможливість будь-якого дальшого віднесення.

Стає зрозуміло і судно від людської довірливості чи нашірості.

Справді бо скільки то справ першочергової ваги і значення в повсюдному світі, зокрема і особливо в змученій Європі, було б уже остаточно і задовільно вирішено, якби не право вета, що його раз-у-раз використовував Советський Союз! Тож лаше подумати: 20 разів готові ухвали Світової Ради Безпеки, ухвали конференцій міністрів закордонних справ — уважливо і потоптаво найбільш глумливим, хлоп'яцьким способом: не дозволяють (точнісінько як у давньому польському соймі з його правом першого-ліпшого шляхтича зіврати ухвалу цілого сойму одним витукотом „nie pozwalam!“).

Щоправда, таким систематичним надудиттям права вета Советський Союз до кінця розшифрував своє нездовільне, ми б сказали, знушальницьке ставлення до своїх партнерів у Світовій Раді Безпеки, бож США і Англія ні разу не вдалася до вета, а Франція лише один раз — з приводу Індонезії. Але від цього сумного ствердження (що його, зрештоту, далекозоріші політики передбачали) змученому війною і злиднями людству легше не стане.

Так. Два роки діяльності ОН з усіма їх пленумами, комітетами і Радами, два роки мирових конференцій, що терпляче намагались переставити світ на рейки мирного розвитку, показали всім, хто ще мав якийсь шодо цього сумнів, що головною перешкодою до впорядкування повсюдного світу є сепаратна й еґотистична політика Москви. З дня-в-день, місяця-в-місяць впродовж цих двох років західні демократичні держави терпляче очікували дружнього зрозуміння і співпраці від свого східного альянта. Спочатку вони, шануючи великі жертви, понесені СРСР у шойно закінченій війні, старались всяко задовольнити його побільшені вимоги, вважаючи їх природними, і йшли на далекі поступки Совтам. Пізніше західні державні мужі побачили свою помилку — бо апетити Кремля зростає після кожної поступки — і почали (тут відіграв ролю й тиск суспільної опії своїх народів) ставити деякий овір настирливим і неоправданим домаганням Москви. Преса західних держав містила розважні голоси політиків і державних діячів, голоси, де відкреслювало, що ніякі жертви не дають підстави держати без кінця світ у стані непорядкованості, неспокою і лихоманія. Однак і ці розважні, тверезі голоси мало вплинули на зонішньо-політичну лінію східної потуги — вона залишилась надалі войовничо-непримиренною до потреб західних великодержав, своїх недавніх спільників.

Постає питання: для чого ж Советський Союз увійшов до ОН і в Раду Безпеки, коли він — нік не тепер усім ясно — ніколи не трактував цих організацій поважно, ніколи не прагнув найменшого порозуміння з світом західних демократій? Відповідь одна: СРСР потребував якнайдовше зволікати справу впорядкування господарсько-політичного життя і взаємини у повсюдному світі, якнайдовше відсунути термін укладення мирових договорів з подоланням Німеччиною та її колишніми сателітами. Що більше комісії, наради, конференції, то легше оскаґається зволікання. А вже право вета — це була справжній знахідка, найцінніший подарунок для Советів. Мета ж зволікання сягала дуже далеко: поперше, воно дає Совтам змогу якнайдовше держати сія своєю окупацією всю центральну-східну частину Європи (а це, в свою чергу, дає досить часу для впровадження на цих теренах основ советського ладу); позруге, за цей час Москва сподівається діждатись господарської кризи в головних країнах Заходу — США і Великій

Східній Пруссії, на найбільш нацистська з усіх провінцій Німеччини, що була одним з головних „трамплінів“ Гітлера в напад на Польщу в 1939 році, підком зникла з географічної мапи. Третя частина країни (північна) перейшла до Росії, решта стала частиною Польщі. Немає вже навіть самої назви Пруссія. Центральна пайбільша її частина — це нова провінція Ольштин (Алленштайн), західню й східню окраїни прислано до провінцій Гданьська і Білостоку.

В польській частині Пруссії нараховувалось 900.000 населення, нині живе тут 500.000, з них 50.000 мазурів. Усі мазури помічені, і хоч за польською опіцією вони мусять бути поляками, самі вони визнають себе за „дійсних“ німців. Поляки проте намагались „полонізувати“ їх і певні того, що зроблять з них добрих поляків, навіть з тих, що мріють виїхати до Німеччини, де живуть їхні родичі.

Крім того, в польській Пруссії залишилось ще 40.000 німців. Вони тут небажані, та й самі вони не бажають залишитися. Більшість з них ще працюють як фермерські робітники, одержують платню нарівні з поляками, але для їхніх дітей немає шкіл, і вони були б дуже задоволені, якби їх скорше відіслали до родичів у Німеччині.

Решта населення — новопоселенці. Це польські селяни з центральної Польщі, де вони мають лише малень-

кі клатки землі, чи поляки з-поза лінії Керзона, головло з Волині і Рівніщини. Ці 50.000, частково українці, є найнещасливішими в Східній Пруссії. Дома вони залишили багаті господарства, а тут хоч і досить земля, але вони дуже бідні. Більшість цих людей, за відсутністю коней, худоби й іншого реманенту, працюють робітниками на державних фермах.

Державні ферми в польській Пруссії займають більшу частину земель, непридатних до розподілу. Проте деякі з цих земель уже поділено, але поряд індивідуальних господарств — існують ще ферми кооперативного типу.

З політичних та інших міркувань польська Пруссія в справі заселення не стоїть на першому місці. Важливішим є якомога швидше заселити території вздовж Олери і Найси, щоб запобігти прикрим запитанням: чи справді ці терени польські? Щожло прав Польщі на Східню Пруссію, то досі шого ще ніхто не заперечує, отже, з нею можна почекати. Як наслідок — добра половина земель пустує.

За німецьких часів Східня Пруссія могла підтримувати своє зернове господарство лише за допомогою протекційних тарифів і державних субсидій, що їх вимагали від уряду пруської юнкери (помішкки). Земля настільки бідна, що не вистачало б для неї всіх штучних добрив Польщі. Промисловості майже не зали-

шилось. Усі бодай хоч трохи значні підприємства, як напр., будівництво підводних човнів в Ельбінгу, були демонтовані й вивезені до СРСР. Але в Східній Пруссії залишилась велика мережа найкращих шляхів, відновлено також залізничі. Країна багата на дупи й пасовиська, а німецьке лісове господарство було тут першорядне.

60% житлових будівлі Східньої Пруссії зруйновано, для прийняття нових поселенців заплановано протягом 3-х років відбудувати 30.000 нових будівлі. Міста найбільш потерпіли, більша частина їх цілком знищена. Пошастало лише головному місту країни — Ольштині (Алленштайн), що його зруйновано „тільки“ на 35%.

Перед війною в Ольштині нараховувалось 50.000 населення, тепер воно вже дійшло знову 45.000. Магазины й вулиці мають польські назви; в ресторанах говорять лише польською мовою і подають польські страви.

До країни з Варшави надіжджають люди, що втратили все під час війни, і тут на останній золотий годинник чи діамантовий перстень розпочинають нове життя як „піонері“. Проте майже всі не задоволені місцевістю, „Тут ніби в Сагарі — нічого не росте, — говорять вони, — а взимку морози як в Сабрі!“.

(За А. Вертом з „Manchester Guardian“) L. C.

Польська Східня Пруссія

Німецьке підпілля часів Гітлера

Боротьба проти Гітлера й нацистського режиму в самій Німеччині ще й досі є темою, вивченням якої займаються не тільки окремі дослідники, а й наукові інституції. Невдавно вийшла англійською мовою книга „Німецьке підпілля“, автор якої Аллен Далес за завданням „Стратегічної служби“ США протягом довгого часу провадив щільно спостереження над життям у Німеччині. Перебуваючи в Швайцарії, він був у тісному зв'язку з німецьким „підпіллям“, одержував багато повідомлень безпосередньо від самих німецьких конспіраторів. Свою роботу він провадив під час війни, і пізніше.

Британії, кризи, що зразу піднесла б СРСР на перше місце в світовій політиці; і потрете, кремлівські волюларі давно стоять на становищі, що чим гірше в усьому несовєтському світі, тим краще для них.

Нині ми є свідками остаточної кристалізації процесів політичної думки в обох таборах: західному і східному. А саме — в таборі західних демократій визріло переконання, що СРСР не хоче ідейно розібратися з своїх тоталітарних методів, і єдина мова, на яку ще він звяжас, це мова силли, насамперед збройної сили, готової до негайного вжитку. З другого боку, в советському таборі вже виразно бачать, що морочити західний світ без краю затягуваними дискусіями далі не пощасть, бо советську тактику зволікання противна сторона розшифрувала остаточно.

Надо вже очевидно для всіх, що дальше існування такого „співдружжя“ народів, коли одна частина його керується зовсім протилежними принципами, ніж друга частина — абсолютно безперспективне. Коли обидва партнери порізно розуміють такі засадничі поняття як свобода людини, демократія, добро народу — то як можлива спільна конструктивна праця? І яка може бути ціна ОН — цієї установи доброї згоди і співпраці народів — якщо досі всі суперечли на дозі

Опозиція проти Гітлера почалась ще в 1933 році, шойло по перебранні влади нацистами. Проте це була лише, за словами автора, „інстинктивна опозиція“, що охоплювала тільки незначні прошарки населення. Цю опозицію не можна назвати ані народньою, ані навіть політичною, бо політичного напрямку вона набрала — лише тоді, коли нацисти особливо виявили свою агресивність і коли ці „інстинктивні опозиціонери“ мимоволі почали конспіруватися. Спочатку це була конспірація індивідуальна й тільки поволі вона почала охоплювати більшечен значну кількість опозиціо-

рів, набуваючи вже групового характеру. Цікаво відзначити, що спочатку антинацистські настрої народжувались не з політичних міркувань, не з опозиції до фашизму в цілому. Це було те чи інше особисте незадоволення. Для одних було неприємним ставлення нацистів до християнства, для інших це був страх перед війною, що готували нацисти, для ще інших — розклад панівної верхівки. Проте майже всі погоджувались в одному: на чолі німецького уряду стоять „невідповідні“ люди. Отже, весь опозиційний рух було спрямовано не проти режиму, але проти осіб, що його очолювали. Тому замість боротьби „опозиціонера“ жила лише наліма, що все зміниться на краще.

Дійсно реальною опозицією можна визнати лише опозицію військову. Але й ці, як називає їх Далес, „конспіратори в уніформі“ прийшли до своїх опозиційних переконань з різних мотивів. Деякі з них був в опозиції з соціальних причин, інші з причин професійних чи релігійних. Командири верхівки (як, напр. Бек) побоювались військової поразки, до якої фатально вела нацистська закордонна політика. Таким чином і військова опозиція не планувала боротьби проти режиму, але тільки проти керівних осіб. Не мала вона й чітко окресленої політичної програми. „Цікаво було б знати, — говорить автор, — що зробили б ці конспіратори в уніформі з Беком чи Гердлером, якби їх заволодів влада“. Заслугою же на увагу факт, що військової опозиціонери цілком підтримували нацизм під час його шеремаг і почали виступати проти нього лише тоді, коли погіршилось становище на фронтах. Проте й на цей раз за свого ворога вони вважали не нацизм, а особиста Гітлера, усунення якого, на їхню думку, було б порятунком для Німеччини. Звідси — замах 20-го липня 1944 року, що відзначається всіма характеристичними рисами діяльного перевертоту. Але звідси і його неустіа.

По Конгресі німецької СДП в Нюрнберзі

Комуністи і СДП. — Кампанія проти д-ра Шумахера. — Криза в наук. соціалізмі

Конгрес німецької СДП в Нюрнберзі викликав велике невдоволення у більшовиків, а головну атаку поведено проти провідника німецької СДП д-ра Курта Шумахера. Вогонь відкрив Ян Ковальскі в „Відомостях Польських“, що виходять у Франкфурті. Він пише, між іншим: „Німецька СДП є найсильніша партія в західних сферах Німеччини і росте в силі. Пасивність німецького населення при виборах вказує на брак зацікавлення взагалі політикою по заломленні системи, яку німці найкраще розуміли і в яку сліпо вірали...“

На Конгресі, на трибуні повівав тільки один прапор з Вроцлава, який, як сказав голова відкриваючи Конгрес, німецькі робітники переховували в часі гітлерівського панування. Автор стверджує, що ця заява викликала бурхливі оплески, але рівночасно злобно додас: присутні зрозуміли це, мовляв, так, що вони переховували „поляків“ і що це була свідомо протипольська демонстрація.

Про д-ра Шумахера каже: „Ми обсервували Шумахера під час його промови зблизка. Та теплітна, мізерна людина є травлева гарячкою амбіції. Немає сумніву, що СДП сьогодні — це Шумахер. Його фаворитичній вимові завдячує СДП свою позицію в Німеччині.“

За „Відомостями Польськими“ постіпає варшавська „Жечпосполіта“: „Теперішній провідник німецької СДП д-р Курт Шумахер є гілним наслідувачем Носке, Геррінга, Еберта і Шайдемана. Він хоче вивести з погрому неварушену німецьку силу і, закриваючись ва Заході соціалізмом, бореться за затримання перетворення сільних кордонів Німеччини і закликає до відолати. З нашого польського становища акція Шумахера нічим не різниться від акції Аленавера, чи інших вождів німецької правани. Це політика шовінізму, нетолеранційна, а передовсім антипольська.“

Не лишлась позаду і „Тегліхе Рундшав“, орган російської військової уряди в Берліні. В британській зоні Берліну за принципом Галла-Інституту поставлено двох запитань: Який німецький політик в останніх роках ділом і словом найбільше зро-

бив корисного для німецького народу, а який німецький політик спричинився до найбільших труднощів німецького народу? Відповідь була така: На перше питання д-р Курт Шумахер (між 6 осіб) одержав 42, 8% позитивних відповідей і стоїть на першому місці. За ним провідник ЦДУ Янів Кайзер з 1,8% позитивними відповідями, коли інші політики не осягнули і 1%. По другому питанню — 29% відповідей висунули на перше місце Піка і Гротевольа, як тих, що найбільше спричинилися до труднощів. А „Тегліхе Рундшав“, подає від себе, що Шумахер це типовий політичний шарлатан, що веде на шлях, яким Гітлер привів Німеччину до катастрофи.

Так пише більшовицька преса.

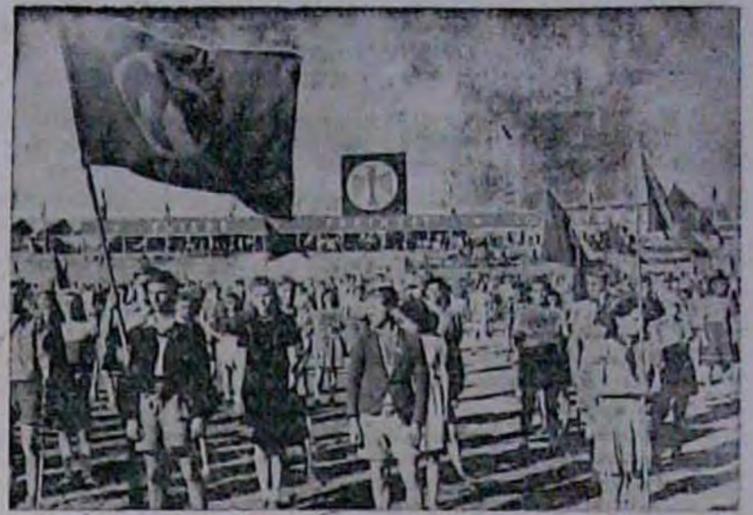
Інакше пише про це проф. університету в Мюнстері д-р Пленгес у „Вестфаліше Рундшав“: „З весною 1920 року спитав мене Конрад Генч, перший тоді соціал-демократичний міністер освіти в Пруссії, чи я допустив би в університеті у Мюнстері дисертацію тижко ушкодженого, дуже злібного молодого чоловіка Курта Шумахера з Кульму в Західній Пруссії. З причини політичного предмету своєї праці він натрапив на великі труднощі в Берліні, бо тема його була „Боротьба за державні думки в німецькій СДП“. Я допустив його до докторського іспиту, його пращо обговорено в моєму головному семінарі, написав реферат і запропонував його як „магна кум ляде“. В своєму рефераті Шумахер підкреслив тодішній брак синтези державної думки і почуття класовості серед СДП по першій світовій війні. Закінчення дисертації посвятив революції 1918 р., її впливам, а передовсім ідеології нових партій. Він каже, між інш.: „Молодий Маркс стояв спочатку цілком під впливом Гегеля та й обожуванням держави. Але вже в „святість розина“ 1845 р. змінив свій погляд. Спочатку французький, потім англійський впливи спонукали Маркса оцінювати державу як політичний результат відносин суспільних сил. Протилежним до нього є розуміння держави Лиссала, що за Фіхте і Гегелем бачив в держа-

ві ліберально-буржуазний елемент. Політичний розвій Німеччини спричинився до того, що лиссальські погляди про моральну і політичну конечність держави для пролетаріату поступилися на користь холодніших і негативних поглядів Маркса. І в 1914 р. не дійшло до синтезу про державу і класу.“

А тепер, що каже Курт Шумахер? На Конгресі німецької СДП в травні 1946 р. в Ганновері він каже: „Ми соціал-демократи не наїшли ще нашої остаточної форми“. На Конгресі в Нюрнберзі в червні 1947 р. він ясно формулює ставовище в справі комунізму: „Ми є проти комунізму і проти тоталітаризму. Тоталітаризм зробив людей третього райху слабшим щодо духу, настроїв, але все таки вони не так убогі і слабкі, щоб не могли пізнати, що тепер відограється те саме, що було 12 років тому“.

В статті „Націонал-комунізм“ в берлінському „Телеграфі“ каже: „Комуністи всіх країн пробують уживати національну ідею як знаряддя своєї інтернаціональної світової політики. Гасло: „Пролетарі всіх країн, єднітеся!“ — вони змінили гаслом — „Націоналісти всіх країн, поборюйтеся взаємно всіма засобами!“ Ціль ясна: щоб непорядок та замішання запанували в середній і західній Європі.“

В своїй великій промові на першому Конгресі в Ганновері 1946 р. він проголосив: „Ми соціал-демократи не маємо ніякої потреби осуджувати марксизм „ім Бавшхунд Боген“ і відкидати його цілком. Перше — тому, що критики нічого не знають, хто є Маркс, друге — східні розмови і вроджені форми марксизму не мають нічого спільного з тим, як німецька СДП постуває: з Марксом чи без нього. Марксизм не є у своїх найважливіших формах економічного розуміння історії і класової боротьби перестарілим, бо дійсність його підтверджує. Він не є баласт. Я признаю разо, що він не є одиноким обгрунтуванням соціалізму, якому кожен соціал-демократ мусує підпорядкувати себе. Я признаю з охотою кожному соціал-демократові право з інших мотивів і іншими ар-

„Мир — Свобода — Соціалізм“ — це, як бачимо на фото, напис на величеському транспараті Некарського стадіону в Штутгарті, де від 29-го до 31-го серпня п. р. відбулася зустріч соціалістичної молоді Німеччини. І під таким гаслом маршували в ці дні під час соціалістичних маніфестацій приблизно 2.000 учасників з усіх країв-земель американської окупованої зони Німеччини.

На фоті: Соціалістична молоді Німеччини („Falkenjugend“ — організація молоді „Сокіл“) під час пракипової маніфестації 31-го серпня на Некарському стадіоні в Штутгарті.

(Лена-Біля).

гументами від філософського через етичне до релігійного обсновувати свій соціал-демократизм. Коли марксизм не є для нас категоризмом, то все таки метода, який, в аналізі застосовуючи, завдячуємо більше, як якийсьбудь іншій науковій і соціалістичній методі в світі. Класова боротьба буде шойно закінчена тоді, як всі люди матимуть рівне право і рівні обов'язки“.

А ще в іншому місці каже: „Не можна керуватися в житті догмою, треба брати науку із життя. Можна мати моральне науково обгрунтоване бажання, але треба все рхуватися з реальним“.

В науковому соціалізмі і СДП є криза.

Відомий теоретик, теперішній президент Австрії д-р Реннер пише: „Конгрес в Базелі (1912 р.) із своїми могутніми, поривальними демонстраціями за мир був найвищим пунтмом міжнародного руху робітничої класи Європи. З вибухом першої світової війни, якій не змогла перешкодити робітнича класа, наступив відворот, якого до сьогодні не спинено.“

В Мюнхені відбувся тепер католицький соціалістичний тижень. На ньому міністер д-р Гегнер, провіз-

лик баварських соціал-демократів, вітаючи з'їзд, заявив, що розв'язання соціального питання не можна чекати тільки від історичного матеріалізму.

На культурно-політичній конференції в Штутгарті під проводом першого заступника голови проволу партії Е. Оленгауера ухвалено резолюцію, що еволюція історії від Карла Маркса розкрила односторонність економічного розуміння історії. Виследи марксовської методи є неопінені, але вони не є однією і абсолютні основи всього пізнання. Він визнає духову свободу людини та її моральну відповідальність, як нормуючі фактори в історичному процесі.

Ця криза не тільки в німецькій СДП. Такі думки висловлює Ігнаціо Сільоне, Джон Дос Пассос, Джемс Фарель і Андре Жід; як бачимо, Англія, Франція і Америка беруть живу участь в шуканні нових шляхів. А навіть у нас заговорили про це. Ів. Кошелівець, Мир. Стирська, Ів. М-ко і Павло Котович. Ортодоксальний марксизм і найвше буквоїдство минуло безповоротно, найдовше трималося вони в деяких наших соціалістів.

Лев ГАНКНЕВИЧ.

Червоне шпигунство в Америці

Советське шпигунство розгорнуло в Америці свою роботу в таких загрозливих масштабах, які звичайному американцеві трудно собі уявити. Советські шпигуни всіма засобами (відкрито і завуальовано) використовують нашу довірливість, намагаючись добути відомості про всі підприємства, метою або відкриття, що їх на вивалок війни можна ефективно використати проти нас.

Червоний шпигун настільки безсовісно агресивний, що нам довелося створити спеціальну контрагентуру, із середовища якої уже трьох осіб забито.

Советський тасмивний „апарат“, що складається із кількох тисяч агентів і кореспондентів, уміло користується послугами більше як 2 млн. різноманітних провідників, що живуть мешкають в США і зв'язаних своїм походженням з тими країнами, які сьогодні перебувають на службі в СССР...
... Росіяни заклали фундамент шпигунства під час війни, коли вони, як лаванта, прислали до Канади в Америку величезну кількість військових і промислових представників. В США розділились понад 3.300 російських спеціалістів, делегати-

та і агентів, які відвідували наші заводи, лабораторії і різноманітні військові дослідні поля. Але згодом стало потрібним терміново взяти заходів у справі охорони тасмивної атомового ядра, бо російські агенти почали вивалити і в цій ділянці підозрілу жваву цікавість.

Кадровий склад советських представників складався із досвідчених шпигунів, які під виглядом виконання союзних місій збирали відомості із світа дипломатії, морської справи, а також відомості технічного і воєнного характеру.

Організувати в таких розмірах з методичною точністю всю цю працю було б не можливо без координаційного центру, яким є МВД — політична поліція, що раніше звала себе НКВД.

МВД має низку різних центрів, що складаються із багаточисленних осередків. Під час війни в Канаді було 10 таких центрів, а в Америці їх нараховують 50. В кожному величому місті Америки було не менше одного центру. В Детройті, Чикаго і Лос-Анжелосі було більше, ніж по одному, а в Вашингтоні навіть 10. Одна лише советська військова розвідка в Америці мала в своєму розпорядженні 5 кристи-

графів, що працювали над розшифруванням тасмивних документів...
... У березні советський штаб нараховував в Америці 3.696 співробітників і до цього ще треба додати 143 особи, зайнятих при Організації Об'єднаних Націй, тоді як Америка має в Росії лише 210 службовців.

Дмитро Мануйльський, теперішній міністер іноземних справ України, очолює советське представництво при ООН. Він очолював Комінтерн і можливо лишається на цій посаді й досі. Цей геніальний цинік, сланий із старих більшовиків, що залишився, підібрав собі надійний штат агентів, які офіційно чи не офіційно керують державами, що перебувають у сателітній залежності від СССР. І ніхто інший, як він з винятковим знанням справи склав список друзів і ворогів Комінтерну в усіх країнах світу, тут же підбираючи собі людей для організації тасмивної служби, без допомоги якої Советам не здійснити своєї кінцевої мети — світової революції

Советська тасмивна розвідка зуміла розгорнути свою роботу завдяки винятково невтомній діяльності Комінтерну і підтримці комуністичної партії Америки. Шпиоляково думають, що Сталін скласував Комінтерн у 1943 р.; він існує й далі поставас Москву потрібними матеріалами, виконуючи всі її доручення

Керівники російського шпигунства часто міняються, щоб ввести в оману наші слідчі органи і щоб дати можливість більшій кількості своїх робітників ознайомитися з шпигунською роботою в американських умовах. Співробітники шпигунської мережі досить різноманітні: одні є офіційними представниками советського урядового середовища, інші — прислані сюди з фальшивими американськими паспортами і вигаданими прізвищами. Є і так, що завербовані з числа військовополонених із армій держав осі.

Всю цю роботу очолює комуністично міжнародне представництво Communist International Representatives за безпосередньою підтримкою комуністичної партії Америки. Ця організація, що нараховує понад 70.000 членів (не говоримо тут про 750.000 озброєної тасмивної армії типу грецьких партизанів), підбирає собі потрібних людей із свого політичного середовища для виконання одержаних із Москви завдань.

Крім постійно діючих центрів, є ще агенти особливих доручень, на обов'язку яких лежать найрізноманітніші злочини, як домагання, вбивства з-за рогу, викрадання людей і таке інше.

Останнім часом об'єктом советської шпигунської діяльності є атомові бомба, Англійська втечня Аллан Нуан Мей передав Советам

низку важливих відомостей і зразки урану... Американський учений був незаконно затриманий в Чикаго в той момент, коли він передавав російському агентові, відомому під ім'ям „Адамсон“, пакунок. Встановлено, що „Адамсон“, з допомогою фальшивого паспорта, прибув із Канади до Америки і мав у номері свого готельного документа, що стосується атомового ядра. На жаль, „Адамсонові“ пощастило зникнути. Совети докладають всіх зусиль, щоб добути відомості про всі наші військові тасмивні.

У нашому консульстві в Москві було виявлено засекречені підслушувальні апарати і навіть у стіні коло пасьмового стола посла, де він казав передає тасмивні повідомлення до Америки.

Під час Московської конференції п. Маршаллові довелося дати розпородження перевірити і навіть обшукати будинок консульства перед тим, як стати до праці; наслідком такої перевірки пощастило виявити в помешканні англійського консульства 10 особливо засекречених мікрофонів найновішого типу.

З часу закінчення війни уже кілька разів робились влями в американські посольства в советських васальних державах.

Томас М. Джонсон.

(„The Reader's Digest“, лютий 1947 р.)
Переклав О. РОЗУМОВСЬКАЯ

Граматика української мови

(Рецепція)

Проф. В. Катран — Граматика української мови — Ч. I (Фонетика і морфологія). Підручник для старших класів гімназій і самоосвіти. 167 стор. Мангайм 1946 р.

Одним з основних завдань нашої освіти на еміграції є навчання й виховання наших дітей і молоді. Теж природною є поява необхідних підручників.

Розв'язати проблему шкільного підручника для тієї чи іншої класи якогось типу школи в наших умовах надто важко.

Резеювана нами Граматика Української мови, Ч. I — Фонетика і Морфологія проф. В. Катрана є першою квіткою до правильного розв'язання проблеми шкільного підручника.

Проф. В. Катран поставив собі за завдання дати до рук нашої молоді старших класів гімназій підручник до повторення й поглибленого вивчення курсу української мови, отже забезпечити повторення фонетики й морфології на вищому етапі роботи, одночасно поглиблюючи й систематизуючи ті знання, що їх учні вже мають з попередніх років навчання, методично правильно його будуючи.

Поставлене завдання проф. В. Катран розв'язав в основному правильно. Курс фонетики і морфології для старших класів гімназій подає подекуди з елементами історичного коментаря й окремих стилістичних зауважень. Правда, їх надто небагато й позаяк вони аж до того стасло, без спеціальних до них вправ (§ 70, 76 та інш.), що вивчення їх учнями утруднене. Та все ж вони є і не треба втратити.

Методична будова підручника добра. Матеріал викладено за методом індукції і дедукції. Треба лише пошкодувати, що автором бракувало чіткості розмежування відомого вже учням від нового. Таке розмежування слід було б підкреслити і в методичній викладці особливо там, де поруч відомого вже приходять нові відомості історичного коментаря чи стилістичних зауважень.

Граматичні відомості викладено й розгорнуто на базі високохудожнього матеріалу до аналізу й ілюстрування, на базі речень, а не окремих, вирваних з контексту слів, що надто часто є для учнів формальною категорією. Авторський

правильний підхід до цієї справи дає учням змогу справитися й вичити ту чи ту граматичну категорію чи форму в конструкціях живої літературної мови у зв'язку з змістом. Така методично правильна настанова виразно проходить через увесь підручник, хоч авторові й не скрізь пощастило цього дотриматись. В окремих розділах викладу і вправ маємо сповзання на вярвані з контексту слова, як і окремі слабкі художньої вартості чи й художньо безвартісні речення там, де відносно легко цього уникнути! Та таких спадів небагато.

Ілюстративний матеріал, як і матеріал вправ до закріплення — високохудожній, що є під оглядом науковим і національно-виховним особливо цінним. Треба лише школувати, що в деяких вправах його бракує кількісно.

До кожного параграфу подано вправи, як матеріал до закріплення граматичних знань. В підручнику таких вправ є близько 150. Переважна більшість з них — не окремі художні речення чи зв'язні уривки художніх творів. Це надзвичайно підносить вартість підручника в цілому, а особливо в частині закріплення граматичних знань.

Сто п'ятдесят вправ у підручнику — на перший погляд достатня кількість. Та коли взяти до уваги, що за підручником учні мають працювати і під час лекцій, і вдома, подана кількість вправ є недостатньою, особливо в окремих §§. Поза тим треба вказати й на відсутність завдань до вправ, поданих у формі складання відповідей на запитання з теорії викладеного матеріалу. Такі завдання є особливо цінними, коли автор справедливо розраховує на те, що даний підручник є й посібником для самоосвіти. До шести §§ підручника автор чомусь зовсім не подав завдань до вправ.

Серед інших зауважень слід згадати такі:

1. Вияснюючи значення тієї чи іншої частини мови, автор зосереджує увагу учнів на формально-граматичних ознаках, не надаючи на-

лежного значення синтаксичним ознакам. Іноді згадування синтаксичних ознак набирає принагідного характеру, ніби ці ознаки є маловартісними (ст. 36).

2. Надто слабу увагу приділено стилістичним ознакам частин мови, а там де й приділено, то вони є скорше формально-граматичними, а не розкриттям широкої мовно-стилістичної суттєвої сторони, що є для учнів старших класів особливо потрібним і цінним (§§ 44, 45, 60, 61, 70, 76, 84 та ін.).

3. Можливо з технічних умов друку, що про них згадує автор у „Післямові“, авторові не вдалося чітко відокремити ілюстративного матеріалу-прикладів від теоретичних пояснень (§§ 43, 45, 55, 56, 80 та інш.).

ВІДЗНАКА ФІЗИЧНОЇ ВПРАВНОСТІ

4. В окремих §§ дано одну вправу, якою не охоплено всіх випадків і то навіть основних, що їх викладено в теоретичній частині. Часто однієї вправи є замало (§§ 17, 18 та ін.).

5. Часто вправи доволі малі, а то й надто важкі (§ 14, 16 та інш.), дуже мало вправ граматичної (фонетичної і морфологічної) аналізи.

Підручник ознак цілком вартий того, щоб його мали не лише учні старших класів гімназій, що для них його призначено, а й учні всіх молодших класів гімназій, як основний підручник в навчанні української мови. Більше того — на даний підручник повинні звернути увагу і вчителі III-IV класів початкової школи. В цьому вони знайдуть і використують у своїй праці з учнями чимало доброго матеріалу.

I. МИХАЙЛОВИЧ.

Сталініяда

Сталініяда, як відомо, не має нічого спільного ні з класичною „Іліадою“, ні з таборовою „Коханіадою“. Це значайна пошесть, що часто-густо призводить людей до божевілля. Найбільш поширена вона за залізною заслоною. У Східній Пруссії, прикладом, ця пошесть пітала табунами заганяє людей до божевілля. Щодня людина стояла з вами, розмовляла, сміялась, загалом була нормальна, а то раптом як шпигоне до вас на плечі, осідлає вас, мов коня, а сама заведе на все горло:

Слово Сталіна між нами, Воли Сталіна між нас...

Щоб ці наші слова не здалися комусь вигаданими, подано факт. Повернувшись з Англії до Пруссії військовопозначений гер Гутенберг. Приїжджає він на кілеву станцію, виходить із вагона і, глянувши на чолову стіну станційного будинку, здивовано витріщає очі: навічалася його рідна станція Дойчгайм, а тепер — Сталінгайм.

— Варум Сталінгайм? запитав гер Гутенберг своїх земляків.

— Дарум, — відповіли йому плечима. Виходить гер Гутенберг із станції на шлях, прямує до свого села. Аж ось уже й хата. Обійшли шляху табличка з назвою села. Глянувши на ту табличку, гер Гутенберг аж захитався: називалася його рідне село Люстдорф, а тепер — Сталіндорф.

— Варум Сталіндорф? — звертається він до німкеня, що прямує шляхом.

— Дарум, — розводять руками німкені й йдуть далі.

Увійшов гер Гутенберг у село. Звертає на свою вулицю. Роздивляється табличку на будинку, де має бути назва вулиці, і весь хотоне: називалася його рідна вулиця Фюрерштраسه, а тепер — Сталінштраسه.

— Варум Сталінштраسه? — вигукнув гер Гутенберг до німченя, що біжить вулицею.

— Дарум, — відповіли йому хором німченята і оспівують собі далі.

Та ось гер Гутенберг уже біжить своєю вулицею. Увійшов на подвір'я. З хати, побачивши чоловіка, вибігав його дружина. Гер Гутенберг хапав її в обійми, пригортає до серця, приказує: — Люба моя Вільгельміно!

А дружина йому на це:

— Я, Фріде, тепер не Вільгельміна, — а Сталіна.

— Варум Сталіна? — скрикнув гер Гутенберг.

— Дарум, — відповідає дружина та й знову горнеться до чоловіка.

Ще гер Гутенберг і не напілувався з дружиною, як з за будинку вибіг його восьмилітній синок. Побачивши батька, він кудасо летить до нього, підсакає — так і повис у батька на шиї. Гер Гутенберг гладить хлопця по голові та все примовчує:

— Гайріху мій, Гайріху!

А хлопець на це батькові:

— Я, тату, тепер не Гайріх, — а Сталінріх!

— Варум Сталінріх? — аж підсакнувся від нього гер Гутенберг.

— Дарум, — відказав хлопець, обнімаючи батька за шию.

Нарешті гер Гутенберг вступає до хати. Бачить — у кутку, як і п'ять років тому, висить клітка з павутою. Клітка він підходив до клітки, шіпотаючи догори руку, а павуга враз: „Гайль Гітлер!“ Отож і тепер гер Гутенберг підходить до клітки, підносить догори праву руку, а павуга, замість „Гайль Гітлер“, загорлала: „Гайль Сталін!“

— Варум „Гайль Сталін“? — аж погами затупотів сперсердя гер Гутенберг.

— Дарум, — відповіла йому на це павуга.

Очі гера Гутенберга падають на грамофон, що колись так гомонно співував „Дойчланд, Дойчланд юбер аллес“. Гер Гутенберг підступає до стола, на якому стоїть грамофон, накручує грамофонну пружину, а грамофон — ш..ш.. і замість „Дойчланд, Дойчланд юбер аллес“, застїмає: Слово Сталіна між нами Воли Сталіна між нас...

Тут уже герові Гутенбергові увірвансь терпець. Як хапоне він той грамофон з стола, та як брязне його об підлогу.

— Дошверветтер!

А в що хвилює сусід через коріт:

— Вас іст яос, гер Гутенберг? — шпгає.

А гер Гутенберг до нього з криком:

— Іх бін ніт гер Гутенберг, — іх бін гер Сталінберг!

— Варум Сталінберг? — витріщив на нього очі сусід.

— Дарум, — відповів гер Гутенберг і, сканувши до сусіда на плечі, він умотивився там, далі завіз на все горло: Слово Сталіна між нами.

Воли Сталіна між нас...

А за годину гер Гутенберг опинився в лікарні для божевілляних. Лікується й досі.

Тепер йому і з уст не скотять оті слова, що починаються на „ст“. Хворий так і сидить німа:

— Сталінвалд... Стг алінбад... Сталінфельд... Сталінхос... Сталінвер... Сталінгоф... Сталінкоф... Сталінмул... Сталінбард...

Лікарі, звичайно, лікують гера Гутенберга від тієї сталініади. Щодня вперсують йому у вени рідину „СЕД“.

Але наврод чл вилікують.

Отака та пошесть — сталініада!

Сграміна!

І не ж шє тільки перша стадія. А в другій стадії хворий дещ і піч горлатиме:

— Хай живе наш геніальний, мудрий рідний, дорогий...

Аж поки не опиниться десь у сибірському концтаборі.

Мартин ЗАПЕКА.

Ів. М-КО

Форд і корова, або як дядько Максим ліквідували пролетаріят

Дядько Максима я знаю давно. Ще коли я був малим, вони приїздили до нас до Києва і дискутували з своїм братом, моїм батьком. Сидимо, бувало, свідати. Мати на свій клас і яйці, й масло, й сметану. Білий хліб і цукор до чаю. Це був початок НЕП'у. Колективізації тоді ще не було. У місті процвітає не важка індустрія, а та промисловість, яка мала найбільший збут на ринку. Мій батько працював майстром на взуттєвій фабриці і міставав 70 товарних карбованців на місяць. Пашероші гроші були тоді не тверді і товарний карбованець означав певний умовний набір продуктів, які за парських часів коштували один золотий карбованець. Батько пашався своєю плативою — 70 сталях парських карбованців на місяць. Що це означало, видно з цих кількох найкращого масла коштувало 50 копійок золотом. Ну а білого борошна — 1 карбованець. Чоботів найкращих — 7 карбованців. Теж не дивно, що в нас було всього адекватно.

Але дядько Максим все, було, кепкують з батька. Пашовує мати сметану, добру, вершкову, а дядько Максим подивляється, усміхнувшись їй:

— Що ж тут у вас наколотили? Мабуть, і крейди, й собачого мізку. Наш писар читав у газетах, як у містах підробляють сметану. Ні, брате, немає нічого кращого, як мочка з-під власної курочки, або сметанка з-під власної коровки. Та й хліб з своєї млини занашніший, ніж оце... бо-зна-шо. Кинь, брате, дуриш свою фабрику. Іди до дому. Тепер землі досить. Дистанеш на ціле господарство. Не знатимеш ні отих гудків, що гонять на роботу й не дають спати, ні отих дурних годів. Знаєш тільки свою землю та небо, що посилає урожай. Вайляш в поле — хліба колоситься, навколо пахощі. Ні тобі дядю, ні гармизеру. Ну що ти маєш? Що буде з тобою, як, не дай Бог, закриють фабрику? Хати своєї не маєш. Пролетаріят! — мичає дядько презирливо.

Батько читає газету і усміхається. „Нічого, Максиме, посидь, помучишся вже тут пару днів. От сьогодні ввечері опера „Тарас Бульба“. А завтра знову чудесне американське кіно „Богдальський злодій“. Килим з людьми й стравами піднімається в повітря і між будинками пролітає в безвість. Я вже бачив, але тебе поведу тем. Усі йдемо сьогодні, й завтра“. Таке вигадав, — відповідають, бувало, дядько Максим. — Що я пахольо яке. Я хазяїн, а в'ї мені до кінутру“. Так вони ніколи, бувало, з батьком і не договарялись.

Коли дядько, було, поїдує, то мати до батька: „Іване, ти забувляєш добре, збудуймо собі хату. Он на Солом'ячій й землю роздають“. А батько, творсерсради: „На біса вона мені, твоя хата. Тобі мало цих двох кімнат в центрі, з усіма виголами. Мало я маю клопоту на фабриці, щоб іще з своєю хатою поратися? Ні!“ — рішучо відмовляв батько.

Коли я тепер опинився на еміграції, я пізнав дядька Максима по статтях у бакирській „Визвольній Політиці“ й „Українській Трибуні“. Я не дивуюсь, що дядько Максим стави граматичним. Під Сометями, як кажуть, і кві газети читають. Тоді дядько Максим свою дзяку ненависть до міста довго тайли в душі,

аж поки, вирвавшись на еміграцію, не вирішили, нарешті, дати бій сучасній індустріальній цивілізації. Правда, дядько Максим називають це боротьбою проти большевизму, соціалізму й марксизму, але, біг-ме, не вірте їм — дядько Максим воюють тут не тільки проти визначених „ізмів“, але проти всього того кращого, що в людське існування вніс і капіталізм. Бож людство пішло не заперечувало капіталізм, так би мовити, тотально. Капіталізм є безмежно вищий шабель розуму людства, порівняно, наприклад, з натуральним господарством. Борючись з капіталізмом, люди борються не з усією сучасною цивілізацією, а тільки з її негативними сторонами — визиском людини людиною і всім, що з цього витікає.

Та дядько Максим навчилися у большевиків не тільки грамоти, але й демагогії, тобто, вони безсоромно перекирчують чужі думки. Тому, щоб помовити їх змоги обвинувачувати нас в комунізмі, як це вони систематично й безсоромно дозволяють собі (шаріт бо все вигерпяти!), ми вирішили на цей раз розглянути „теорію“ дядька Максима не з позиції соціалізму, а з позиції тільки того позитивного, що має в собі капіталізм, як техніко-економічна формація (а не як система визиску), але соціалізму, отже й для нас, є безпечно ближчою, ніж „кошкоч-

ці“ дядька Максима. Так само ближчою, як, скажімо, ближчим для нас є XIX століття порівняно з XVII-им, чи, може, з XV-им.

У „Визвольній Політиці“ ч. 4-5 за квітень-травень 1947 р., в статті „Еволюція чи революція?“, під псевдонімом М. М. дядько Максим пишуть:

„Депролетаризація робітників в усіх напрямках є одним з важливих завдань національно-визвольної революції. Ми не збираємось відкидати чи не застосовувати всіх соціальних досягнень в сфері робітничого питання, які має широкі історичні основи, але ці досягнення можуть мати реальне значення при генеральній депролетаризації робітників, при „обуржуазуванні“ (говорячи термінами наших соціалістичних противників) його шляхом надання не тільки соціалістичним робітникам широктарних садиб і власних домів з садками, городками, домашньою шпигерою і дрібною худобою, як це змушували робити і уряд СРСР, а інтегральним застосуванням соціальних заходів цього роду до всіх працюючих без винятку“ (стор. 31).

Мушу визначити, що дядько Максим здорово окультурилась за цей час. Вони не тільки грамота часом, а навіть більш-менш правильно зазначають такі слова, як „інтегрально застосування соціальних заходів“ (точ в голові від тих едістає й тепло) і навіть, в протязі до київських їхніх візів, стали орієнтуватися на „цивілізований світ“. Цямо таки заїдає культива!

Звернення до письменника п. Уласа Самчука

Вельмишановний Паве! Через „Укр. Вісті“ (ч. 61-62) Ви звернулися до українського громадянства. В зверненні Ви інформували про якийсь видавничий стан української літератури та особисто звертаєтесь до людей фінансово забезпечених помігти видати Ваші твори.

В час читання Вашого звернення мене до розпачу обгорнув сум. Бо Ви показали, як ми, українське громадянство, безраді навіть і в тій ділянці, де нам ніхто не забороняє бути дуже й дуже сильними...

Розгляньмося, як мали б бути поставлені порушені Вами справи. Отже — з одного боку маємо письменників та їх твори. Письменники мають свої об'єднання. В тих об'єднаннях, здавалося б, існує повне дійове завершення. З другого боку — для видання творів організованих письменників потрібні фінанси, а їх нема. А коли так, то зводиться нашість письменницька діяльність, а тим самим зникає потреба і в об'єднанні письменників.

Таким чином існуючий стан такий: маємо дух — твори письменників і не маємо — матерії — фінансових засобів. Чому так є? На це питання відповіді мусить дати все українське громадянство. І коли воно таку відповідь дасть, то не виключено, що спричиняться до поладження самого питання.

Одним зверненням я насмілююсь ввести декілька слів до складання загальної відповіді.

В світі звичай так ведеться, що в час будь-якого нещастя люди шукають винуватого. Тож і в даному випадку доводиться розглядатися за... винуватим. Думаю, винуватого не доведеться шукати серед сучасної емігрантської маси. Бо маса — є маса. Вона може творити чуда при відповідній організованості й провіді. І коли наша маса не творить сьогодні не тільки чуда, а часто не виконує навіть і самих найвоочевніших громадських обов'язків, то причини недовлад треба шукати не в ній, а в провіді.

Про який провід треба говорити в даному випадку? Думаю, перш усього, треба говорити про провід, що об'єднує літераторів, а також і про провід національно-політичний,

яким є Центральне Представництво Української Еміграції, що має в собі найбільший відділ — культурно-освітній. І я певен, коли б об'єднання письменників та наше ЦПУЕ в своїй організаційній постанові були на відповідній висоті, то Вам не довелося б звертатися до громадянства за фінансами. А далі скажу, коли в Об'єднанні, що Ви його очолюєте, не поладжена видавничая справа, то треба одверто казати, що те Об'єднання має недотятпення. Звичайно, письменники знають старе правило: „Наше, мовляв, діло творити, а видавати — діло підприємців, фінансистів...“ Але не правило й твердження маємо залишити для нормальних часів. Бо в сучасних умовах між українською еміграцією підприємців і фінансистів, у справжньому розумінні цих слів, нема; замість їх тепер наплодилися сила-силенна паскарів, спекулянтів, шкурдерів. Я не ставлюся негативно та з упередженням до наведених вище діячів... Певен, що й вони здібні на позитивну творчість, справа тільки в умінні використати їхні фінансові засоби на національне діло... А в нас цього вміння якраз і нема.

Тож письменники в сучасних умовах мають об'єднуватися не тільки для того, щоб величю кидати слова про велику літературу, а головним чином для того, щоб їхні твори наповнювали собою українське життя, тобто — письменники мають так організувати справу, щоб мистецький твір був оформлений аж до... палатурок. А це конкретно значить, що об'єднання письменників мусить мати відділ підприємства. І той відділ підприємства має бути зв'язаний з культурно-освітнім відділом ЦПУЕ.

Централізація представництво Української Еміграції мусить фінансувати видавничу діяльність об'єднання письменників. В якій формі має виявлятися таке фінансування (допомога, позичка) — це бік технічний і його не торкаюся.

Певен, що провід ЦПУЕ завжди скаже на це — „Не маємо засобів...“ Але така відповідь ніколи не буде мати ністан. Бо в наших умовах слово ЦПУЕ має дбати за наші на його спиною національні потре-

би, має дбати за справи української літератури.

ЦПУЕ оподатковує українське громадянство національною вкладкою. Як поступає ця вкладка — з преси цього не знаємо. Знаємо тільки, що при візновленні палагожденій постанові адміністраційного апарату в кожному таборі, в області і в центральній — вкладки мусить поступати справно... Коли ж національна вкладка є неістотною для задоволення найголовніших потреб української спільноти, треба побільшити її, може навіть треба довести до подвійного розміру. Але так можна робити тільки тоді, як ЦПУЕ покаже громадянству конкретну потребу цього.

Отже фінансовими центрами для видання української літератури мають бути — Об'єднання українських письменників та ЦПУЕ. А тому за фінансами для видання літератури треба звертатися не до підприємців (яких тепер нема), а до українського громадянства через об'єднання письменників і ЦПУЕ. А для цього спочатку треба створити певний, конкретний план. План такого завдання-праці має створити провід. Тож слово за провідом.

Олександр НАРІЖНИЙ.

Вояцьке свято

У неділю, 7-го вересня п. р., по службі Божій, в Головному Управлі СУВ — Союзу Українських Ветеранів відбулося вручення комбатантської відзнаки українським воїнам, членам СУВ.

На свято прибули комбатанти місцевої філії та запрошені гості. Це короткотривале, але багатозмістове свято було великою урочистістю для всіх українців. Воно було святом великої чести і поваги до українського воїна, що життєм своїм бореться за Українську Державу.

У промові, перед врученням відзнаки, полк. Рабський коротко згадував символіку відзнаки комбатанта: Тризуб, Хрест, і Меч — держава, вірність і боротьба — це ті символи, що складають повсякчасний заповіт кожного комбатанта. Держава, вірність і боротьба за неї.

Першу відзнаку одержув найстарший і заслуженіший комбатант — командир Зимового Походу генерал М. О. П. Лагородженко відзнакою комбатанта всіх членів Товариства.

Свято вручення відзнаки комбатанта закінчилося триразовим, гучним — Слава! на честь держави Української і її воїнів.

Українці у Франції

(Уривок з листа)

... Прегарна французька місцевість, що зветься Департамент Евр, довкоти містечка Турні покрита широкими садами, десь горіста, однак земля тут врожайна і, почавши від міста Вернон, Пант-аз, Зізор, Егренані, Соссе-Ля-Кампань та Замблі, на широкх рівнинах розложився ферми, на яких, крім французів та чужинців, працюють наші українці. Заїхали українці сюди ще перед війною, позакладали свої організації Т-ва „Просвіти“ і живуть як у себе вдома. Під час війни брали участь на стороні французької держави, створивши українську армію, що прилучилась до Legion Etrange en France, тобто до чужинного легіону у Франції. Проте, щоб витворити чисто український характер, доводилось українцям боротися проти поляків та польського штабу на чолі з ген. Сікорським, що клякав польських горожан до війська, а між ними й нас, українців, вважаючи нас за поляків. Але українці, свідомі своєї національної окремішності і будучи організовані й підпорядковані головної центральній — Українському Народньому Союзові, на чолі з ген. М. Капустанським та редактором О. Бойковим, слухаючи їхніх інформацій, записалися до окремої української армії при чужинському легіоні у Франції... Під час війни багато з українців наложили голову за вільну французьку державу.

Коли прийшло тимчасове військове українська національно-культурна праця перестала існувати. Заборонили працю Українського Народнього Союзу, перестав виходити орган УНС — часопис „Українське Слово“. Відтак заступника голови УНС п. редактора О. Бойкова німці заарештували і з Парижу завезли в тюрму до Берліну. Коли німецькі війська відступили, і Франція знову стала вільною, наші товариства „Просвіти“ почали знову свою організовану працю. На світлі бачимо українців, організованих навколо просвіти в Турні, що справляють спільно Великдень. Свято почалося богослуженням, яке вів правн о. Бачинський. По богослуженню посвячено паску. Потім зроблено спільну пам'яткову фотографію, а в домі „Просвіти“ відбувся спільний обід, на якому п. о. Бачинський коротко сказав до присутніх про становище українців на сьогодні, заклинаючи до єдності і боротьби за вільну Україну. Відтак поблагословив страви та проскуру, після чого почали обідати. Під час обіду збирали слово голова „Просвіти“ п. Шевчук, делегат УНС п. Шурко та інші діячі „Просвіти“, а також відбулися деклямації та спів церковних і національних пісень, що на всіх справах приємне враження.

А. Б.

В іншому ж місці того ж часопису, в статті „Жовтень і наше визволення“, дячко Максим, уже під прізвищем В-к, що саму програму висував для цього людства. Вони (дячко Максим) пишуть: „пролетарій ніколи не був і не буде вільним. Національно-визвольна революція змагає до депролетаризації людства“. Стр. 24 (підкреслення дячкова Максимове).

В „Українській Трибуні“ від 14 серпня п. р. в статті „Кривий над І“, дячко Максим, або може хтось уже й з їхньої школи, під прізвищем Борис Озерський, записують, що закон життя — не „депролетаризація, обдаровання кожного правочного відповідно громадської власності від сільського господарства починаючи, а на робітничих котеджах кінчаючи. Зроблення кожного, боля в несприхлих розмірах, але приватним трудовим власником.“ (Підкреслення дячкова Максимове). І так далі. Таким думками виповнена вся балеринська преса.

Раніше ніж розглянути теорію дячка Максима про депролетаризацію людства, мусимо, щоб заріди попередити всяку демагогію, сказати, що ми, справді казавши, какою мірою не протиставляємо ні добровільному відході людей з

міста на село (як і навпаки), ні набуванню робітничими властивості всякої, в тому числі й на трудові засоби виробництва. Ми поки що взагалі не будемо говорити за що ми. Ми хочемо тільки нагадати читачам деякі, давно відомі всьому „цивілізованому світові“, залязі законні суспільного розвитку, що про них дячко Максим, як і всі балеринська преса, із зрозумілих причин (перебування на хуторі, далеко від „цивілізованого світу“), не знають.

Повернемо, хочемо відзначити, що своїми галасливими деклараціями про „депролетаризацію“ пролетаріату дячка Максима ніякої депролетаризації насправді не висувують. Що таке пролетаріат? Звернімося до економічної науки. Щоб повернути демагогію дячка Максима, що ми користуємось більшовицькими, або навіть і соціалістичними джерелами, візьмомо таке об'єктивне, несконфліктне (думатмо) й для дячка Максима джерело, як „Українська Енциклопедія“, львівське видання кооператив „Рідна Школа“. Другий том, слово „пролетаріат“.

Читаємо: „ПРОЛЕТАРІАТ“ (лат.), класа найбідніших робітників, що в приватному секторі виробництва, але не мають засобів продукції й через те змушені продавати свою робітничу силу, щоб здобути в капіталістичній продукції засоби існування; пролетаріат утворює своє становище в продукції як класово-протиставлений капіталістичній пролетарі-

старого Риму не становили пролетаріату в сучасному розумінні, бо не брали участі в продукції й не мали класової свідомості. Пролетаріат має справу з класовою організацією: професійної, культурної й політичної, та інтернаціональної; професійної та політичної інтернаціональної.

Це визначення стосується не тільки до збільшеного російського пролетаріату, а й до всього європейського та американського, словом, до всього, кажучи мовою дячка Максима, „цивілізованого світу“.

Нас тут в даному разі цікавить насамперед те, що пролетаріат це є „класа найбідніших робітників, що... не мають засобів продукції і через те змушені продавати свою робітничу силу“. Тепер запитавмо дячка Максима: хіба вони в своїх пропозиціях депролетаризують пролетаріат? Якщо дячко Максим задуть пролетаріатові світу садибу, котедж, наділять горолами й коровами, то чи перестане той пролетаріат існувати насамперед з „продажі своєї робітничої сили“, а коли візьмомо майбутню Україну, де на думку дячка Максима (і на нашу теж) капіталізму не повинно бути, то чи перестане там бувати пролетаріат існувати насамперед з праці на підприємстві. Власна садиба, котедж і корова дуже добрі, але тільки як допоміжні засоби. Очевидно дячко Максим вважають, що праця на підприємстві сама со-

бою не може забезпечити пристойного існування робітника і тому висувують тільки підмогу, а не заміну праці на підприємстві. Отже, ніякої депролетаризації, бо і з коровою і без короли основним заняттям робітника завжди буде праця на фабриці. Отакі непорозуміння випливають, коли люди, перед тим як писати, не подивяться навіть в „Українську енциклопедію“.

Якби дячко Максим навчались не тільки водити ручкою по папері, а й читати літературу та вдумувались в речі, то вони б зрозуміли, що з погляду економічної науки (буржуазної і соціалістичної — тут подляу немає) пролетарем є людина чи людина чи людина чи людина, що має чуже мешкання чи навіть і власний котедж, може навіть і корову, але існує з праці на фабриці. І не пролетарем, хоч і страшим злидарем, є та бездомна людина, яка почує десь в найбіднійшій кутку, а на хіб заробітас чиненням тобт на вулиці або точенням ножиць попід вішалом на власному верстаті. Алеж дячко Максим дивляться на речі не з позицій економічної науки, а з своєї класної... і тому туманять голову собі й цілій українській еміграції. Вітеса Бога, дячко Максиме! Ви заміняєте культурну ниву страшилами бур'янами.

Таким чином вважаємо джеде-

чим, що ніякої „депролетаризації“ дячко Максим не пропонує. Тепер спробуємо розглянути з погляду економічної науки й сучасного світу ті заходи, які дячко Максим називають „депролетаризацією“. Що з зустрічей у Києві ми побачили й повірили, що дячко Максим висувують програму депролетаризації не з злої волі, а з широго бажання допомогти робітничові краще жити. Правда, вони це краще життя не уявляють без власної садиби й корови, але нема чого дивуватися, бо дячко Максим існували завжди тільки від власного господарства, тому й щастя інших не вбачають інакше, як коло власного господарства. Отже, вони ширі й доброзичливі радять всьому людству, а значить і пролетаріат Лондону та Нью-Йорку, завестися власні короваи. Не будемо ж високомирдати й поважно розганяємо, — може це справді геніальний проєкт.

Основна мета всього господарського процесу зводиться до відомої тези: при найменшій затраті сил добути найбільший результат. Власно ця положення відомо всім і всім матеріальний людство прогрес. Та нація вважається матеріально найперетвореною, найпрогресивнішою й найцивілізованішою, яка при найменшій затраті сил своєї енергії добуває найбільшого (Далі на 6-й стор.)

Експортна виробнича фірма — килими та вишивки для експорту

„Теодор Гринів“

Співласники й організаційні співробітники:

Євстахій Думин,
Роман Нишик,
Теодор Гринів.

Просимо всіх фахівців килимарів та всіх пань, що вміють вишивати, які хотіли б з нами співпрацювати згодитися до нас особисто або листовно на нижчеподану адресу. Приблизне запотребовання:

200 килимарів,
1000 вишивальниць.

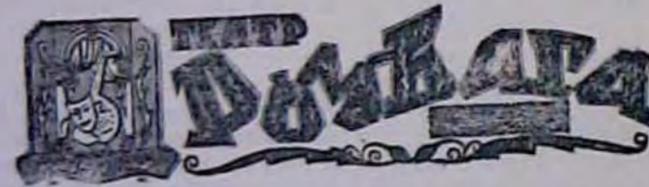
Гівночасно просимо всіх мистців, що могли б нам запроєктувати гарні й під містешьим оглядом високоартснї взори килимів надслати нам свої офертн.

Усіх громадян, що мають гарні килими, яким залезаєть на тому, щоб українські виробн на правду високої якості шлн в світ, просимо згодитися до нас і дозволити нам відрисувати ці взори і далше продукувати.

Усі співробітники одержать, крім доброї заплати німешькими марками, ще 5% доларамн.

Кожний працюючий в нашій фірмі буде признаний за працюючого IPO-ам та німешьким арбайтсамтом.

Адреса: Exportindustrie
„Ukrainische Volkskunst“
Theodor Hryniw,
München 38, Romanstr. 74.

Н. Ульм, Райнгарт-Казерне, 20 і 21-го вересня 1947 р. о 20-ій год. Прем'єра! Прем'єра!

„Дивимось в очі смерті“

(Зозулнна дача)

Драматична трощка Юрія Косача. Постава—Божко.
Декоративне оформлення—Клех. Адміністрац. провід—Запаранюк.

Квитки набувати в касі театру в дні вистав від год 12-ої до 20-ої. АДМІНІСТРАЦІЯ

Форд і корова, або як лядько

Максим ліквідували пролетаріят

(Закінчення з 5-ої стор.)

економічного ефекту, чи, кажучи конкретніше, де продукційність людської праці найвища. Найголовнішими засобами підвищення продукційности людської праці є озброєння робітника технікою і спеціалізація його. Навпевне продукційність праці людини є вища коли та людина є тільки слюсар, а не слюсар і швещ, чи ткач і бровар. І так далі. Тому цілком природно в суспільстві увесь час іде технічний і громадський розподіл праці. Те, що люди в містах не печуть самі хліба, не перуть білизни, часто обідають в ресторанах, або якщо й готують їжу дома, то як то масово завезено в США, з напівготових уже фабрикатів (готові сирі котлети, готове тісто тощо), все це не від ліни й бажання тільки побавитися, як може подумати лядько Максим, а від природного намагання людини зекономити свою працю і звільнити час для культурного життя. На заході спеціалізація праці шшла й на село. Німешькі селяни хліба дома не печуть, а купують чи міняють на борошно в пекарнях. Білизну здають прати у спеціальні пральні. Навіть обідають часто, особливо в великі святакові дні, в ресторанах, які є в кожному німешькому селі. Бо людина, навіть с'єльська, на заході добре затишила, що такі діни в опера існують для лядька Максима, а не лядько Максим для свого господарства.

сима, ми повинні підходити до запропонованих ним проєктів наділення робітників коровами, садбами тощо. Корова існує, очевидно, не для того, щоб гладити її між рогами, а щоб мати від неї молоко, сметану, масло, сир. Якщо шахтар навіть дуже відсталого до революції Донбасу заробляв 40-50 золотих карбованців на місяць, пересічно на день півтора карбованця, а найкраще масло коштувало, як ми вже казали, 50 копійок кіло, то в основній своїй масі шахтар дореволюційного Донбасу не потребував возитися з власною коровою, щоб мати масло. Тим паче не потребує власної корови робітник США, що за свій денний заробіток може накупити молочних продуктів на цілий місяць, при чому не селянських, примітивних, а стандартних, високоцінних. Навіщо йому власна корова? Хіба щоб запрятати дружину в зайву роботу? Додаткові робітничі господарства є продукт воєнного і повоєнного лихоліття. Безробіття, непевність заробітку, інфляція, що б'є насамперед по сталій зарплаті робітника, — все це породило стремління підперти встале становище власним допоміжним господарством. Крім, звичайно, природного стремління міської людини побавитися коло зеленого деревця чи грибки. Власні котеджі — речі не погані. Форд і Баттін фінансували робітничі індивідуально житлові будівництва не з жеруків депрессионаризми, а щоб прив'язати робітників до своїх підприємств, щоб забезпечити себе відпливности робочої сили. Якби Фордові чи Баттін чи іншим подібним гарантували стабільність робочої сили, вони напевне стали б ворогами робочих котеджів, поперше, тому, що котеджі дорожчі за мешкання у великих бльоках, а подруге, тому, що вони в якійсь мірі відтягують робітника від зосереджености на виробничій. Все ж він більше ніж треба возитиметься коло власної хати коштом відпочинку, який потрібний не тільки для цього, а й для виробництва. А вже якби фордівський робітник спробував, всупереч економічній доцільности, завести ще й корову, то тут би Форд напевне запротестував. Тож Форд проти корови. Це ви мусите врахувати, лядьку Максиме, якщо хочете їхати до Америки.

Найбільше запроваджуються допоміжні робітничі господарства в СССР. Не хочемо використовувати це проти лядька Максима, щоб лемагоічно, як до роблять вони, закидати їм комуністичну пропаганду. Але цікаво розглянути, чому в СССР так охоче наділяють і навіть нав'язують робітникам і службовцям горола, заохочують індивідуально житлове будівництво тощо. Та справа в тому, що заробіток советського робітника є шні безмірно шкідливий, як був за царя (тільки хай лядько Максим не подумав, що ми, як і вони, проти революції 1917 р. Ми тільки проти большевизму). Спюкаса визиску така велика, що большевизм пішов би на все, щоб можна було зібрати ще десь. Але ж їти на збільшення робочого дня шіх не можна, коли навіть в капіталістичному світі робітники відвоювали восьмидесяти

дешь. Зменшувати зарплату далі просто нікуди, бо вона не забезпечує навіть того, хто робить, а не тільки його родню. Тому большевизм довалтає робітників і їхні родини з дружинами й дітьми додатковими годинами праці на власних городах, коло будови власної халупи, коло власної корови. Хай так дотягують до життєвого мінімуму. Радуйтеся, лядьку Максиме, тут вам політика Сталіна мусить подобатися!

Мусимо, проте, сказати, що обростає спеціалізованих робітників допоміжними господарствами є ознака не дальшого розв'язку, а певного розкладу високоорганізованої суспільної системи. Коли в робітників Форда, або Нью-Йорку з'являється власні корови, то, не читаючи газет, можна вже з певністю сказати, що в Нью-Йорку не вистачає води, електрики, продуктів харчування, що там існують черги і т. д. Дядько ж Максим думає, що власна корова в американського робітника, то й є прогрес або ідеал того робітника. Тут ми напевне разохотимось з лядьком Максимом.

В Україні процес розкладу високоорганізованої суспільної системи досяг найвищого рівня за воєнного комунізму й за Гітлера. Тоді індустріальні робітники з спеціалізованих фахівців своєї справи ставали не тільки городниками й коровицями, а, рубаючи на паливо міські парки, також здоровубама і навіть асемізаторами коло своїх забах і засмічених мешках. Може лядькові Максимові це подобається, але ми за диференціацію й спеціалізацію господарського життя!

Повідомлення

Головна Управа Спілки Українських Журналістів подає до відома всіх українських журналістам, що Установчі Загальні Збори Філії Спілки Українських Журналістів на Горішню Баварію, з осідком у Мюнхені, відбуються в п'ятницю дня 3 жовтня пр. о 10-ій годні в приміщенні ОПУЕ в Мюнхені на Розенгаймштрассе 46а/І. Участь всіх членів СУЖ, що мешкають в Горішній Баварії—обов'язкова. Інші українські журналісти, що ще не є членами СУЖ, можуть прийти як гості і там отримають потрібні анкети, щоб оформити своє членство в СУЖ.

За Головну Управу СУЖ:
Д-р Степан Росоха, в.р.
(Заступник Голови)
Проф. Юрко Степанов, в.р.
(Ген. Секретар).

Фарбарня

в Аугсбурзі (Сомме-Казерне)
фарбує різний одяг на всі кольори. Замовлення приймається щодня, крім неділь і свят.
Відбрати можна кожної п'ятниці й суботи.
Адміністрація.

Подяка

Складаємо найсердечнішу подяку за християнське підручання під час тяжкої хвороби артиста-малера Миколи Жеваго персоналній санаторії О.Р. у Vaihingen-Enz, особливо ж сестрам-черницям M. Vita, M. Venusta, M. Rachlids, сестрам-жальбніцям S. Mastowski, F. Abele і п-ні Skrotzk-ому.

Висловлюємо найщиріше признання за справді християнське ставлення до інко-віруючого хворого капеланові о. Шиманському та духовенству греко-католицької церкви й хороні Українського Табору в Цуффенгаузені, що взяли участь у похороні.

Дякуємо всім друзям і знайомим Покійного та громадським організаціям, що піддали пошану йому своєю участю в останньому провіді.

Родина.

При цій нагоді почувася до громадського обов'язку скласти прилюдну подяку за безкорисну участь у чині похорону бл. п. Миколи Жеваго греко-католицької церкви в Цуффенгаузені о. Юліянові Микитинюві (особливо за його пошну піднесення надгробну промову), причетній та церковному хороні наведеної церкви з диргентом п. Львом Григорієвичем. Також за слово над труною п. Презесої О.-М. Уласові Самчукові, о. Володимирові Вознякові за передсмертну сповідь і українському громадству за добродійні дачні на покриття коштів похорону та упорядкування могили Покійного.

Управа Станції СХС в Еслінгені.

Увага

Ті, що жили на Закарпатті і можуть своїми спогадами, п'яковими розвідками тощо збагатити Ювілейний Альманах, що приготується до друку, хай згодяться (С.Росоха, Регенсбург 2, Шлісфлах 111), щоб їм вислати інформації.

Редакційна Колегія.

ДО НАШИХ ЗАМОВЦІВ

Подаємо таксу оплати за надрукування оголошень в нашому часописі:

1 стор. — 600 НМ, 1/2 стор. — 350 НМ, 1/4 стор. — 200 НМ, 1/8 стор. — 100 НМ, 1/16 стор. — 50 НМ, 1/32 стор. — 25 НМ. В тексті — 100%, налншнхл.

РОЗШУКНІ — 50 пфеніг. за кожне окреме слово.

Належну суму слід надслати разом з текстом оголошення.

Без попередньої оплати — оголошення друкувати не будемо.

Адміністрація.

Часопис «УКРАїнськї Вістї» виходить двічі на тиждень: у середу і суботу. Приймається керальнагу:

На 1 місяць — 8 НМ
„ 3 „ — 24 НМ
Ціна окремого числа 7 НМ

Організуйте грузову переправу та згодуйтеся для кольтуртаку. — Кольтуртакує змазка 20%. — У справах переправати, одержувати часопису, зміни адреси годі — звертатися листом і особисто до Адміністрації Administration „Ukrainiski Wisti“ Neu-Ulm, Ludwigstr. 10.

Видавнича Спілка „УКРАїнськї Вістї“ РЕДАКЦІЯ КОЛЕГІЯ

Головний редактор І. БАГРЯНИН

Редакція застерігає за собою право скоректувати дописи, а з цюцолою есеціалізація дописів листується лише в особливих випадках. — Дописи і листи в сподіваа редакційних адресувати на окремих редакторах, а Редакція:

Redaktion „Ukrainiski Wisti“ Neu-Ulm, Ludwigstraße 10

Редактори приймають есеціалізація з гурла савану таборі Н. Ульму — Бюро хлі, від 8—12 год. щодня, крім суботи.

Authorized by Information Control Division

Druck: — Ukrainische Zeitung Neu-Ulm — Ludwigstraße 10